

Секція 15. Сучасні проблеми соціальної та гуманітарної освіти.

Інклюзивна освіта

Яцинік А. В.,

кандидат педагогічних наук,

викладач кафедри корекційної освіти та спеціальної психології,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради,

м. Харків, Україна

**КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ
РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

За умов стратегічних змін, які відбуваються в освітньому просторі України, особлива увага надається особистості дитини, її потребам, нахилам, уподобанням, особливостям. Базовий компонент дошкільної освіти визначає одним із пріоритетних завдань – розвиток особистості дитини. У цьому контексті важливого значення набуває проблема організації навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Організація навчально-виховного процесу у закладі дошкільної освіти спрямована на реалізацію основних завдань дошкільного виховання, які визначені стандартом дошкільної освіти. Навчання та виховання дітей дошкільного віку відбувається як на організованих заняттях, так і в повсякденному житті. До основних форм організації навчання дітей дошкільного віку належать: ігри, спостереження, екскурсії, свята, розваги, самостійна діяльність дітей (ігрова, трудова, художня, рухова та ін.), а також спеціально організована навчальна діяльність (заняття). Заняття як

основна форма навчання дітей може бути організоване з усією групою дітей (фронтально), індивідуально, підгрупами та залежно від педагогічної мети, особливостей та віку дітей. В залежності від дидактичної мети виокремлюють заняття на повідомлення нових знань, заняття із закріплення та систематизації набутого досвіду, контрольні та комплексні заняття. За змістом навчання виділяють заняття з різних розділів програми, а саме заняття з ознайомлення з навколишнім світом, з розвитку мовлення, формування елементарних математичних уявлень (з сенсорного розвитку для дітей раннього віку), з образотворчої діяльності (малювання, ліплення, аплікація, конструювання), музичні заняття та заняття з фізичної культури та плавання. Слід також зауважити, що найбільш ефективним методом навчання, виховання та розвитку дітей дошкільного віку є гра, оскільки саме ігрова діяльність виступає провідною діяльністю у дошкільному віці, яка сприяє формуванню психічних функцій, дозволяє опанувати нові знання, перейти на новий рівень розвитку, тому саме гра (творча, дидактична, народна, рухлива та ін.) широко використовується у навчально-виховному процесі [4, с. 356-381].

Мета та завдання освітньої роботи у закладах дошкільної освіти загального типу не відрізняються від особливостей організації роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, але методичні прийоми навчання та виховання дещо відрізняються, це пов'язане з фізіологічними та психологічними особливості таких дітей, а саме, зниженим рівнем пізнавальної діяльності: у зміст роботи з дітьми з особливими освітніми потребами вводяться не тільки загальні, вікові, а й корекційні завдання. Для ефективного освітнього супроводу та адаптації діти з особливостями психофізичного розвитку потребують спеціальних умов навчання і виховання, які сприятимуть корекції та компенсації дефекту, а також соціалізації дітей з вадами психофізичного розвитку. Чим раніше буде

розпочато корекційну роботу, тим кращих успіхів можна досягти у процесі компенсації та запобігти виникненню вторинних відхилень. Враховуючи особливості психоемоційної сфери дітей, які потребують додаткової уваги, слід зауважити, що при організації корекційно-виховної роботи важливе значення має створення емоційного клімату, при якому кожна дитина постійно відчуває турботу про себе, увагу, ласку з боку всіх педагогів.

Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, в умовах загальноосвітнього закладу. Інклюзивне навчання передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку. Навчання відбувається за індивідуальним навчальним планом, забезпечується медико-соціальним та психолого-педагогічним супроводом. З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти інклюзивні освітні заклади повинні адаптувати навчальні програми та плани, скорегувати методи та форми навчання з урахуванням особливостей навчання дітей з порушенням психофізичного розвитку [3, с.3-4].

Модернізація та поліпшення якості освіти, впровадження інклюзивного навчання, дозволяє організувати спільний освітній процес дітей з типовим рівнем розвитку та їх однолітками з особливими освітніми потребами, що сприяє соціалізації таких дітей, розвитку їх пізнавальної активності, мотивації до навчання, фізичному, емоційному, мовленнєвому розвитку особистості, а діти загальноосвітніх закладів вчать толерантності, сприйняттю людських відмінностей, готовності до взаємодії. Але разом з цим слід зауважити, що сучасний педагог загальноосвітнього закладу не володіє повною мірою методикою навчання дітей з особливими потребами, достатніми знаннями про особливості

фізіологічного та психічного розвитку таких дітей, що звичайно впливає на якість навчання та ефективність інклюзії загалом. Все вище зазначене свідчить про необхідність більш уважного ставлення до підготовки та перепідготовки педагогічних працівників всіх спеціальностей, а також актуалізації питання впровадження змін у навчальних планах та програмах педагогічних вишів.

Література:

1. Катаева А.А., Стребелева Е.А. Дошкольная олигофренопедагогика. – М. : ВЛАДОС, 2000. – 456 с.
2. Колупаєва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук : Видання доповнене та перероблене. – Київ.: Видавнича група «АТОПОЛ». 2011. – 274 с.
3. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс : навч. посіб.. Кам'янець-Подільський : Кам'янець- Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ. 2008. – 204 с.
4. Основы дошкольной педагогики : под ред. А.В. Запорожца, Т.А. Марковой. – Москва : Просвещение. 1980. –238 с.
5. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : підручник. – Київ : «Академвидав». 2015. – 448 с.